

۱۳۹۱
A-PDF

Watermark

گروه آموزشی
محمد مهدی زارع دار

مرقع قاجار

سرشناسه : زارع دار، محمدمهدی، 1363 -

عنوان و نام پدیدآور : مرقع قاجار : آلبوم آثار خوشنویسی و نگارگری/گردآوری محمدمهدی زارع دار.

مشخصات نشر : کرج: رواق هنر، 1393.

مشخصات ظاهری : 40ص: مصور(رنگی).

شابک : 978-600-94366-3-7

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : عنوان به انگلیسی: Mohamad Mahdi Zaredar, Qajar Muraqqa Album of calligraphy and paintings compiled.

عنوان دیگر : آلبوم آثار خوشنویسی و نگارگری.

موضوع : مرقع

موضوع : خوشنویسی - ایران

رده بندی کنگره : NK3639 / C32 1393

رده بندی دیویی : 745

شماره کتابشناسی ملی : 3674646

Book Title : Qajar Muraqqa

عنوان کتاب : مرقع قاجار

Compiled by : Mohamad Mahdi Zaredar

گرد آوری : محمد مهدی زارع دار

Calligraphy on the cover : Abbas Soltanabadi

خط روی جلد : عباس سلطان آبادی

Cover Art & Graphics : Hamid Reza Zaredar

طرح و گرافیک : حمید رضا زارع دار

Publisher : Ravaghe Honar

ناشر: انتشارات رواق هنر

Print : Naghsh-e Rang-e Panjom

چاپ : نقش رنگ پنجم

Lithography : Nikan Pardazesh

لیتو گرافی: نیکان پردازش

Circulation : 1500 copies

شمارگان : ۱۵۰۰ نسخه

ISBN : 978-600-94366-3-7

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۳۶۶-۳-۷

انتشارات رواق هنر

البرز، کرج، میدان توحید، جنب مسجد امام سجاد(ع)، ساختمان امام سجاد(ع)، طبقه دوم، واحد ۵

تلفن: ۰۲۶-۳۲۲۶۵۸۷۲ ۰۲۶-۳۲۲۶۵۸۹۳

صندوق پستی: ۳۱۵۸۵-۱۱۵۳

نقاشی ایران در عصر قاجار

نخستین سال‌های حکومت قاجاریان شاهد احیای نقاشی تمام قد با جزئیات بسیار بود. این سبک نقاشی که در نیمه دوم قرن هجدهم میلادی و تحت فرمانروایی زندیان در شیراز شکل گرفته بود به آرامی و با روشی تجربی و بدون تغییر در عصر قاجار ادامه یافت. وجه تمایز آن به موضوع نگاره‌ها و جزئیات پیکره‌ها بر می‌گردد که تمایل به استفاده از تزئینات گران قیمت و پرهزینه بر روی لباس‌ها در دوره قاجار را نشان می‌دهد.

به طور کلی این دوران شاهد استیلای نقاشی رنگ روغن در مقیاس بزرگ بوده است. در باب این هنر میرزا بابا نخستین نقاش و هنرمند دربار بود که از مدت‌ها قبل از آن در خدمت خاندان قاجار در استرآباد بود. او که مسئولیت احیای هنر کتاب‌سازی و مینیاتور را به عهده داشت چندین اثر رنگ‌روغن تمام قد از چهره فتحعلی شاه به همراه یک نقاشی از شاه و عمویش آقا محمدخان قاجار در بین سال‌های ۱۲۱۳-۱۱۷۵ هجری شمسی را به تصویر کشید و حاشیه و جلد نسخه خطی دیوان خاقان را طراحی نمود که این مجموعه توسط فتحعلی شاه به جرج چهارم پادشاه انگلستان اهدا گردید. مهرعلی دیگر استاد برجسته دوره قاجار بود که ده پرتو از شاه نقاشی کرد.

از جمله آن‌ها تصویر نشسته فتحعلی شاه در موزه سعد آباد تهران و اثری موجود در موزه ایالتی هرمیثاژ واقع در سنت پترزبورگ روسیه می‌باشد که قدمت آن به سال ۱۱۹۳ هجری باز می‌گردد.

در کاخ چهلستون اصفهان یک نقاشی بزرگ و نگاره ای روی پارچه موجود است که به سفارش عباس میرزا توسط هنرمندی نا شناس بهمناسبت سکونت شاه در آنجا کشیده شده است.

اولین نسل از این نقاشی روغنی بزرگ دو اثر در ابعاد ۵۹۳×۲۳۰ سانتیمتر تحت عنوان نبرد ایرانیان با روس‌ها و تابلوی نگاهی به سربازان ایرانی به سفارش فتحعلی شاه به ابعاد ۵۴۱۵×۲۳۰ سانتیمتر در موزه هرمیثاژ روسیه می‌باشد عبدالله خان هنرمند دیگر این دوره بود که در سال ۱۱۹۱ نقاشی بزرگی روی سه دیواره خارجی از اتاق ملاقات کاخ نگارستان کشید در این نقاشی که پذیرایی شاه از مهمانان خارجی نام گرفت تعداد ۱۱۸ شخصیت به تصویر کشیده شده است که این اثر زیبا در آغاز قرن سیزدهم هجری از بین رفت. سید میرزا احمد از دیگر شاگردان مهرعلی به نسل دوم نقاشان دربار قاجار تعلق دارد که در تصویرسازی از زنان زیبا رو با صورت‌های گرد و چشمان درشت مهارت داشت. ابوالحسن غفاری نیز یکی دیگر از شاگردان مهرعلی بود که توسط میرزا عباس‌شاه برای مطالعه رشته نقاشی بین سال‌های ۱۲۲۷ به کشور ایتالیا فرستاده شد.

هنگامی که ابوالحسن به ایران بازگشت ناصرالدین شاه قاجار تاجگذاری کرده بود و شاه او را به عنوان هنرمند ارشد دربار تحت عنوان صنیع الملک منصوب کرد. وی یک گروه سی و چهار نفره از هنرمندان تحت نظر داشت که بر روی پروژه باشکوهی با عنوان هزار و یک شب کار می‌کردند این مجموعه هم اکنون در شش جلد و شامل ۱۱۴۴ صفحه متن و ۱۱۳۴ مینیاتور در کتابخانه کاخ گلستان تهران موجود می‌باشد و برخی از مینیاتورهای آن توسط شخص صنیع الملک ساخته شده است. بالاخره در قرن دوازدهم هجری شمسی هنرمندانی چون نجفعلی و سه فرزند او هاشم، احمد و جعفر، آقابزرگ، فتح الله شیرازی و صنیع همایون در شیراز، کم و بیش سنت‌های مکاتب محلی نقاشی در آثار لاک‌ی را حفظ کرده؛ با این حال از موضوعات آمیخته با محتوای غربی نیز اجتناب نمی‌کردند.